

סארויאן במיטבו. כשסיים סבלה את כתיבת סיפרו עמד להגשים את משאת-נפשו ולעלות לישראל. חוגים יהודים ואינטלקטואלים בבירת צרפת, בהם הספיק להתערות, פנו אליו: אתה בטוח שאתה רוצה לעלות לישראל? אתה עכשיו מפורסם ומצליח, מדוע שלא תישאר כאן? סבלה לא היה צריך להתלבט כדי להשיב בשלילה. היה ברור לו בדיוק מה הוא הולך לעשות. לא עזבתי את רוסיה כדי להיטיב את התנאים הכלכליים שלי ואת

לעלות לישראל. הוא אמר לי: תקבל ממני את כל הסיוע הכספי הדרוש. עניתי לו שאני גאה ושמח על הקשר בינינו. אולם איני נכה. אעבוד קשה. תוך הכרת תודה עמוקה דחיתי את הצעת העזרה הכספית שלו. סבלה שהה בפאריס ארבעה חודשים. הוא הקדיש אותם לכתיבה מהירה של ספר שהיה אצור בקרבו. היה זה קובץ של סיפורים יהודיים אותם חזר וסיפר בפני שות המחתרתיות של פעילי העלייה בימוסקבה. כשחקן שיחקתי את הסיפורים.

„אני איש חזק מאד, הגרמנים לא

הצליחו לשבור אותי, גם לא

הרוסים. אבל היהודים שברו אותי!”

רמת-המחיה שלי. לא רציתי לעלות לארץ כדי לזכות בדירה טובה יותר. לא באתי לישראל משום שהיית רעב. עליתי לארץ מפני שסברתי לתומי שאני יכול לתרום ליצירת אומות לאומית מקורית, בתחום המיקצועי שלי, בתחום הקולנועי.”

מי צריך

ביציזהב?

סבלה היה איש-הקולנוע המפורסם הראשון שעלה מברית-המועצות

נוצר סבלה. חיייתי אותם. הייתי רק צריך להעלותם על הכתב.”

כך נולד סיפרו הראשון, אגדות מרחוב האיננוואלידים, שפירסם אותו כסופר בכל רחבי העולם. הוא תורגם לכחצי תריסר שפות*, זיכה את סבלה בחווה עם הוצאת דאבלדיי האמריקאית הנודעת ובביקורות גלגולות שהישו את סיפוריו לסיפורי שלום עליכם (ניו-יורק טיימס) ושטענו כי ההור מור השחור שלו עולה על זה של ויליאם

* הספר ראה אור בעברית בהוצאת עם עובד בשם „שלא ככל האדם”.

מילואים בצה"ל

רפאל סבלה במדי צה"ל. בשש שנות שהותו בישראל שירת כשמונה חודשים בצה"ל, בהג"א ובמישר מר-האזרחי. אולם, כיוון שלא היה לו מקום-עבודה קבוע, לא קיבל תגמולים עבור שירותו. זה התמונה לקוחה מסרט טלוויזיה תעודתי שהכין, על מצבם של עולי בריה"מ בישראל.

לישראל. „זה לא היה פשוט בשביל הרוי סים להתיר יציאה לאיש כמוני” הוא מספר. הכשרה של אנשי מיקצוע בתחום הקולנוע עולה מיליונים. הרוסים לא היו נלהבים לותר עלי ועל שורה ארוכה של אנשי-קולנוע יהודים. יום אחד קרא אותי אליו הליוטנאנט-גנרל גיאורגי מינין, ראש-המחלקה האני טייציונית בק.ג.ב., אדם אינטליגנטי המדבר עברית טובה. הוא בחן אותי ולפתע אמר לי: מדוע אנחנו צריכים להתיר לך לעלות לישראל? אתה תרנגולת שמטילה ביצרי זהב. הרווחים שהמדינה הסובייטית מפיקה מסרטיך מסייעים לנו להקים תעשייה. מדוע אנחנו צריכים להעניק לגולדה מאיר מתנה כזאת? המידע של הק.ג.ב. היה מוטעה לחלו

טיין, אומר כיום יפים סבלה במרירות. „אף אחד בישראל לא היה מעוניין בביצרי הזהב שלי.” לא רק בשלו. בעיקבות סבלה הגיעו בי שש השנים האחרונות לישראל קרוב ל-50 אנשי קולנוע מברית-המועצות, מכל תחומי מי העיסוק הקולנועי. רובם ככולם נטשו את הארץ, ממורמרים, מתוסכלים, אכולי אכזבה ושינאה למדינה. חלק מהם התנצרו, ניתקו כל קשר עם ישראל והיהדות. סבלה, שהגיע ראשון, נותר כמעט אחי רון. למרות שכבר בימים הראשונים לי עלייתו לארץ הבחין במה שצפוי לו, הוא המשיך להיאבק ולהילחם, לחלום ולקוות. לנסות לשנות ולהיאחו בציפורניים. לשווא. „כשעליתי לארץ הכניסו אותנו לאולפן במבשרת-ציון, ליד ירושלים. שם בא

מישחק בירושלים יפים סבלה (מזוקן) נעזר בידיו, בפגישה שהיתה לקבוצת עולים מברית-המועצות עם יגאל אלון, בעת שכיהן עדיין כשר-החינוך. „במשך יותר משעה הסברתי לשר את בעיית העולים אנשי-הקולנוע” סיפר, „אבל מה שעניין את אלון, היה איפה למדתי אידיש!”

בימיו במוסקבה יפים סבלה (קיצוני משמאל) מדריך קבוצת שחקנים סובייטית בסרט-מלחמה, אחד משמונה הסרטים שביים בברית-המועצות. „ביימתי או קומדיות או סרטי-מלחמה. בסירטי מלחמה לא היה צריך לשקר, כיוון שהמאבק בנאצים היה באמת הרואי” הוא אומר.